

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: *vedoucí práce / oponent*

Autor/ka práce: Barbora Otrubová

Název práce: Using Introspection Bias Hypothesis to Explore People's Blindness Towards Social Norms

Vedoucí práce: Mgr. Jan Urban, Ph.D.

Oponent/tka: Mgr. Maksym Kolomoiets

Navržené hodnocení: C

- A Výtečně, vynikající výkon pouze s drobnými chybami.
- B Velmi dobře, nadprůměrný výkon, avšak s určitými chybami.
- C Dobře, celkově dobrý výkon s řadou výrazných chyb.
- D Uspokojivě, přijatelný výkon, ale se značnými nedostatky.
- E Dostatečně, výkon splňuje minimální požadavky.
- F

.....

Vazba práce na okruhy SZZ (informace je uvedena v Příloze bakalářské práce)

Tato část se týká pouze prací vypracovaných ve studijním programu Sociologie se specializací; dále pak prací ze studijního programu Sociologie - sociální politika obhajovaných v tzv. pilotním režimu.

SZZ, Sociologie

Okruh 1: TEORIE

Klíčové slovo: Funkcionalismus

Okruh 3: INSTITUCE

Klíčové slovo: Sociální normy

Okruh 4: PROCESY

Klíčové slovo: Socializace

SZZ, Metodologie

Okruh 1: Teoretická východiska výzkumu

Téma: Kvantitativní výzkum - Formulace výzkumných otázek, teoretické konstrukty a hypotézy

Okruh 2: Příprava a organizace výzkumu

Téma: Kvantitativní výzkum - Typy a příprava experimentů, metodologické a etické aspekty experimentálních studií

Okruh 3: Vytváření a sběr dat

Téma: Kvantitativní výzkum - Metody sběru dat (CAWI, CATI, PAPI). Online dotazování. Online panely a jejich kritika.

Okruh 4: Analýza dat

Téma: Kvantitativní výzkum - Příprava dat pro analýzu (transformace a čištění)

Okruh 5: Reflexivita, etika a prezentace výzkumu

Téma: Kvantitativní výzkum - Interpretace statistické a věcné významnosti výsledku

SZZ ze specializace (v případě práce obhajované ve SP Sociologie - sociální politika nevyplňujte)

Téma SZZ ze specializace Studia současných společností

Téma: Vliv sociálních norem na chování spotřebitelů

Navazuje na předmět/y: Společnost a spotřeba

.....

Posudek

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry?

Ano, cíle práce jsou jasně formulované: nakolik popisná sociální norma ovlivňuje preference jedinců, a do jaké míry si tito jedinci daný vliv uvědomují. Závěry se opírají na výsledky uskutečněného autorkou šetření a odpovídají na výzkumné otázky.

2. Je práce vhodně strukturována? Navazují jednotlivé části textu plynule na sebe, je text věcný a logicky konzistentní?

Ano, text je vcelku stručný a autorka nejspíš přidělila dost pozornosti na to aby text obsahoval jen to nutné, což jako čtenář cením. Struktura práce je standardní.

3. Je z práce patrná vazba tématu na zvolené okruhy SZZ ze sociologie, specializace a metodologie? Jsou pasáže týkající se zvolených okruhů harmonicky včleněné do celku bakalářské práce?

Ano, práce se vztahuje ke zvoleným okruhům SZZ, obzvláště k metodologickým a specializačním okruhům, snad jediná věc z tématu která v textu práce chybí je socializace.

4. Dokládají pasáže práce, ve kterých je rozvíjena vazba práce na státnicové okruhy, dostatečně hlubokou znalost studovaného tématu, problému či jevu na jeho teoretické nebo metodologické rovině? Je znalost zvoleného státnicového okruhu vhodně reflektována v analýze a při formulování závěru práce?

Ano, části práce které se vztahují k SZZ dokládají autorčinu znalost těchto okruhů přesvědčivě.

5. Opírá se autor/ka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Autorka odkazuje na aktuální akademické zdroje, které se zabývají empirickým výzkumem vlivu sociálních norem na rozhodování jedince. Kromě pouhé prezentace aktuální diskuze, autorka v ní dobře situuje vlastní výzkum, což jí pak umožňuje smysluplně diskutovat vlastní zjištění ve vztahu k empirickému vědění v subdisciplíně. Někdo by mohl popsat jako nedostatek využití spíš zdrojů ze sociální psychologie oproti sociologickým; z posledních jsou přítomné klasické teorie Durkheima a Parsonse, které ale design výzkumu anebo diskuzi výsledků nijak neovlivňují. Však já v tomto žádný problém neshledávám, poněvadž to není vina autorky že výzkum sociálních norem – téma, které se týká základních charakteristik lidských společenství a proto správně by mělo být jedním ze zásadních pro disciplínu – současnou sociologii příliš nezajímá.

6. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Autorka provedla vlastní experimentální studii, uskutečněnou formou online dotazníku. Respondenty byly požádané o ohodnocení dvou filmů podle vybraných atributů, s následující prosbou o volbu nejlepšího filmu z těch dvou. Spolu s tím byla představena ukázka, který z těchto filmů preferuje majorita respondentů, a podíl této majority v % – preference filmu a podíl byly vygenerované náhodně. Dále respondenti hodnotili, nakolik různé atributy, včetně vnímané sociální normy, jejich finální volbu ovlivnily. Celkem výzkumu zúčastnilo 127 respondentů.

Design výzkumu a proces analýzy byly popsány velmi detailně, a výsledky které autorka odvozuje z regresního modelu jsou naprosto adekvátní. Přesto, mám několik výhrad k designu výzkumu:

- 1) Ve vzorku nebyla přítomná kontrolní skupina, ale 2 experimentální. Nerozumím, jak je v tomto případě možné měřit vliv sociální normy? Klasický experimentální design by měl obsahovat skupinu lidí, kterým by nebyla ukázána (údajná) majoritní preference vlivu, aby změřit jaký přesně rozdíl přináší sociální norma. Experiment bez kontrolní skupiny není běžnou záležitostí, ale důvod její absence, anebo jistota že vliv sociální normy i přesto byl skutečně změřen, nebyly srozumitelně objasněné. Při daném designu se dá – pokud se nemýlím – změřit pouze případy kdy se volba neshodovala se sociální normou, ale když člověk volí stejně jako majorita, tak to neznamená že byl nutně ovlivněn sociální normou.
- 2) Pro mě záhadnou zůstala i role filmů, mezi kterými respondenti rozhodovali. Co to byly za filmy? Koukali respondenti na této filmy v průběhu řešení dotazníku anebo byly zvolené nějaké obecně známé filmy? Obě možnosti by mohli silně ovlivnit výsledky experimentů, ale po přečtení textu čtenář stále neví co si pod těmito filmy A a B má představit.

7. Jaká je kvalita argumentů, o něž autor/ka opírá závěry, k nimž dospěl/a?

Autorčiny argumenty ohledně vlivu sociálních norem se opírají na zjištění z analýzy, kde byla vypočítaná míra toho vlivu pomocí regresní analýzy, a jsou vcelku adekvátní – pokud přijmeme, že vliv sociální normy skutečně ve průběhu experimentu změřen byl. Autorka poskytuje i epistemologické a metodologické návrhy pro další výzkum, což přináší věcnou hodnotu do této práce. Nakonec, část dedikovaná limitacím výzkumu je rozsáhlá a také zaslouží chválu.

8. Jsou v práci autorova/autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých? Jsou v práci jasně vyznačeny s uvedením původu části textu, které byly strojově vytvořeny nebo vznikly ze strojově vytvořených podkladů?

Ano, práce představuje originální výzkum. Také na začátku práce bylo uvedeno sdělení o použití softwaru DeepL a ChatGPT, které byly využité evidentně jen ke korekci pravopisu.

9. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Formální úroveň zpracování práce je výborná.

10. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

Opravdu drobná připomínka – deskriptivní a normativní soudy jsou normálně chápané jako antonyma. Tato dichotomie je velmi známá ve filozofii. Proto věty z práce kde jsou psané spolu, jako „influence of descriptive normative message“ působily trochu bizarně, i přesto že já chápu, jak to autorka myslela.

11. Náměty na diskuzi při obhajobě práce.

- Proč v experimentu nebyla přítomná kontrolní skupina a proč tato skutečnost nebyla nějak objasněna ve studii?
- Které filmy hodnotili respondenti a jaký vliv jejich povaha měla na výsledky výzkumu?

12. Vyplňuje pouze vedoucí práce

Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s výsledkem kontroly originality textu závěrečné práce v systému:
 Theses Turnitin Ouriginal (Urkund)

Komentář vedoucí/ho práce k výsledku kontroly:

Celkové hodnocení práce: Když se oprostím od výhrad k designu studie, tak tato práce byla spravovaná velice pečlivě a podrobně. Chválu zaslouží teoretická část, která představuje aktuální výzkumné poznatky k tématu. Experimentální design není běžnou volbou pro sociologický výzkum, ale já podobní nestandardní a proto v něčem riskantní přístup rozhodně vítám. Podle mě však experimentální analýza obsahuje zásadní chybu ve formě absence kontrolní skupiny, což pak vyvolává pochyby ohledně toho, že autorce se podařilo dosáhnout cíle výzkumu, což této práci brání obdržet vyšší známku než C. Existuje ale ještě možnost, že chyba je na moji stráně - profiluju se jako kvalitativní sociolog, a proto třeba mi uniká nějaká samozřejmost spojená s kvantitativními postupy, i autorka může přesvědčivě uspokojit moje pochyby tykající se designu během obhajoby. V tomto případě jsem pro známku B.

Datum: 01.09.2024

Podpis: